

Productivitatea

Agenții economici evaluează rezultatele activității lor cu ajutorul **indicatorilor** economici, denumiți și indicatori **de eficiență**. Indicatorii economici sunt expresii numerice ce măsoară activitatea economică.

Indicatorii de eficiență sunt:

- Productivitatea;
- Costul;
- Profitul

Productivitatea reprezintă eficiența, randamentul sau rodnicia cu care sunt combinați și utilizați factorii de producție în activitatea de obținere a bunurilor și serviciilor.

Randamentul factorilor de producție se apreciază cu ajutorul **nivelului productivității**.

Relația care exprimă nivelul productivității este:

$$W = Q/F_i,$$

unde: W = nivelul productivității

Q = producția (exprimată în unități fizice - bucăți, kilograme, metri, tone sau/și în unități monetare - lei, dolari, euro)

F_i = efortul depus, factorii de producție utilizați exprimați în unități fizice sau monetare

Creșterea productivității la **nivelul firmei** prezintă o importanță deosebită, întrucât determină:

- scăderea costurilor totale;
- creșterea competitivității firmei și a capacității sale de a face față concurenței;
- apariția posibilității ca posesorii factorilor de producție să obțină venituri mai mari fără ca prețul bunurilor vândute să crească.

Creșterea productivității la **nivelul economiei naționale** are efecte pozitive prin faptul că:

- produce mai multă bogăție cu același volum de factori de producție utilizați;
- se creează posibilitatea satisfacerii mai bune a nevoilor populației;
- este atenuată tensiunea dintre nevoi și resurse;
- crește nivelul de trai al populației.

Nivelul și evoluția productivității depind de numeroase împrejurări economice și extraeconomice, cum ar fi:

- calitatea factorilor de producție utilizați;
- abilitățile întreprinzătorului;
- calitatea organizării și managementului activității economice;
- motivația economică a posesorilor factorilor de producție;
- condițiile naturale;
- climatul politic și social existent.

În practica economică se folosesc două forme de determinare și analiză a productivității:

- productivitatea **globală (totală)**;
- productivitatea **parțială**

Productivitatea globală exprimă eficiența agregată a tuturor factorilor de producție implicați în obținerea unui rezultat și se poate calcula ca **productivitate globală medie**:

$$W = \frac{Q}{P + L + Kt}$$

sau ca **productivitate globală marginală**:

$$Wmg = \frac{\Delta Q}{\Delta P + \Delta L + \Delta Kt}$$

Nivelul productivității parțiale se exprimă tot prin **productivitate medie** și **productivitate marginală**, dar redate pentru fiecare factor de producție pentru care vrem să o calculăm în parte.

Productivitatea medie exprimă eficiența medie obținută prin utilizarea fiecărui factor de producție în parte.

Productivitatea muncii (WmL) arată eficiența medie prin care este consumat factorul muncă.

$$WmL = Q/L,$$

unde Q = producția; L = numărul de lucrători sau timpul lucrat, exprimat în ore de muncă.

Productivitatea medie a pământului (WmP) arată eficiența medie cu care este utilizat factorul pământ și se calculează ca un raport între rezultatele obținute (Q) și suprafața totală de teren (P) folosită pentru obținerea producției respective:

$$WmP = Q/P$$

Productivitatea medie a capitalului (WmK) arată eficiența medie cu care este utilizat factorul capital și se calculează ca un raport între rezultatele obținute (Q) și capitalul tehnic utilizat (Kt):

$$WmK = Q/Kt$$

Productivitatea marginală exprimă eficiența obținută prin modificarea cu o unitate a unuia, mai multora sau a tuturor factorilor de producție.

Productivitatea marginală a muncii (WLmg) exprimă eficiența ultimei unități de muncă implicată în activitatea economică.

Productivitatea marginală a muncii se determină ca un raport între variația absolută a producției (ΔQ) și variația cantității de muncă (ΔL) utilizată prin adăugarea unei noi unități din factorul de producție muncă, după relația:

$$WLmg = \Delta Q/\Delta L$$

Productivitatea marginală a capitalului exprimă eficiența ultimei unități de capital tehnic atras și utilizat în activitatea economică.

Productivitatea marginală a capitalului tehnic se determină ca un raport între variația absolută a producției (ΔQ) și variația cantității de capital tehnic (ΔKt) utilizat prin adăugarea unei noi unități din factorul de producție capital, după relația:

$$WKtmg = \Delta Q/\Delta Kt$$

Productivitatea marginală a pământului exprimă eficiența ultimei unități de teren (ha, ar, mp) atrase și utilizate în activitatea economică.

Productivitatea marginală a pământului se determină ca un raport între variația absolută a producției (ΔQ) și variația absolută a suprafeței de teren (ΔP) utilizate prin adăugarea unei noi unități din factorul de producție pământ, după relația:

$$WP_{mg} = \Delta Q / \Delta P$$

Factorii care influențează nivelul productivității pot fi grupați în:

1. Factorii naturali
 - condițiile pedoclimatice;
 - concentrația în substanță utilă a unui zăcământ mineralier;
 - abundența sau raritatea resurselor de apă
2. Factorii tehnici
 - tehnica și tehnologia utilizate;
 - combinarea factorilor de producție;
 - modul de organizare al activității de producție
3. Factorii sociali
 - gradul de pregătire și calificare al lucrătorilor;
 - relațiile dintre patronate și sindicat
4. Factorii psihologici
 - motivația muncii;
 - climatul la locul de muncă;
 - climatul familial
5. Factorii internaționali
 - calitatea relațiilor economice internaționale;
 - nivelul productivității în celelalte țări.